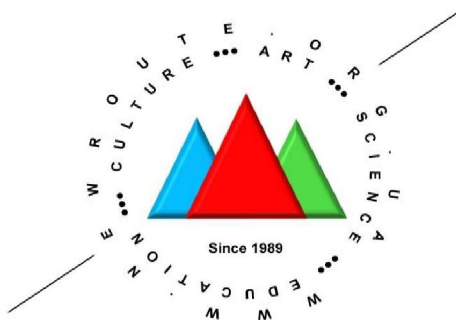

КРЕАТИВНИЙ ПРОСТІР

Журнал засновано 2020 року.

Журнал є електронним науковим виданням.

Міжнародний стандартний номер періодичного видання ISSN 2710-1177 (online)

Журнал індексується за показниками h-індекс (Google Scholar), i10-індекс (Google Scholar).

Наукові статті розміщуються в базі даних інформаційного ресурсу «Наукова періодика України», в пошуковій системі наукових публікацій «Google Scholar», на сайті засновника www.newroute.org.ua.

Засновник та видавець журналу: «Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс» (рік заснування – 1989).

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК№6392 від 07.09.2018.

Видавець зареєстрований у глобальному реєстрі видавців Global Register of Publishers.

Контакти: +380970440309, creatspace2020@gmail.com, info@newroute.org.ua

Вул. Манізера, 3, м. Харків, 61002, Україна.

Публікація у журналі вважається науковою працею, яка опублікована у вітчизняному електронному науковому періодичному виданні та підтверджує апробацію наукових досліджень автора. Журнал не входить до переліку фахових видань України.

Журнал є мультидисциплінарним науковим виданням.

Автори несуть відповідальність за зміст (авторство та самостійність досліджень), точність та достовірність викладеного матеріалу.

Редакція може не поділяти точку зору авторів.

Статті публікуються в рамках проведення міжнародної науково-практичної конференції

«Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства», 29 вересня 2021 р., м. Харків, Україна.

Розміщення статті автора у журналі є підтвердженням участі автора у конференції.

Редакційна колегія:

Кучин Павло Захарович, заслужений артист України, СГ НТМ «Новий курс» (головний редактор)

Акіншина Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Гончаренко Тетяна Ігорівна, СГ НТМ «Новий курс» (відповідальний секретар)

Дубовик Наталія Анатоліївна, кандидат політичних наук, доцент, Державний університет телекомунікацій

Єрошенко Олена Віталіївна, кандидат мистецтвознавства, доцент, Харківська державна академія культури

Калініна Ольга Сергіївна, кандидат культурології, Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Карпинський Борис Андрійович, доктор економічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка

Кислюк Любов Вікторівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, Луганський національний аграрний університет

Косуля Ірина Юріївна, кандидат соціологічних наук, доцент

Кучин Сергій Павлович, доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет мистецтва імені І. П. Котляревського

Сафонова Наталія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Столярчук Ольга Святославівна, кандидат філософських наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Сторож Олена Василівна, кандидат психологічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет

Рассомахіна Ольга Андріївна, кандидат юридичних наук, доцент, Європейський університет

Тополевський Віктор Юрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, Харківська державна академія культури

Федоренко Микола Олександрович, кандидат філософських наук, доцент, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Харченко Артем Вікторович, кандидат історичних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Шевчук Інна Володимирівна, кандидат наук з державного управління, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

УДК 009:3(082)

К79

Креативний простір: електрон. наук. журн. – № 5. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2021. – 39 с.

© СГ НТМ «Новий курс», 2021

© Автори, 2021

ЗМІСТ

Стор.

Розділ перший**Педагогіка, соціологія, філософія, психологія, соціальні комунікації, фізична культура***Гоцко Алла Николаевна*РАЗВИТИЕ МЫСЛИТЕЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ
ПРЕПОДАВАНИЯ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН ... 4*Матвеева Наталья Алексеевна, Соловй Тетяна Володимирівна*ОРГАНІЗАЦІЯ ТОЛЕРАНТНОГО СЕРЕДОВИЩА В ІНКЛЮЗИВНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА ... 6*Решетник Катерина Миколаївна*

ВПЛИВУ КАЗКИ НА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОШКІЛЬНЯТ ... 8

Шелест Юрій Сергійович

ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ОСОБИСТІСНИХ ДЕФОРМАЦІЙ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ... 10

Матвеева Наталья Алексеевна, Хомин Діана Василівна

ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ, УМОВИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ... 12

Воробйова Олена Миколаївна

МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСОБАМИ АТЛЕТИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ ... 13

Розділ другий**Мистецтвознавство, культурологія, філологія, історія***Фастовець Оксана Алексеевна*

ТРАДИЦІЇ ПИВОВАРІННЯ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПИВНИХ ЕКСКУРСІЙ В КИЄВІ ... 15

*Бабунич Юлія Ігорівна*ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МОДЕРНІЗМУ-АВАНГАРДУ В УКРАЇНСЬКОМУ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВІ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ ... 17*Полякова Юліана Юріївна*ПРОБЛЕМА СЦЕНІЧНОСТІ ДРАМАТУРГІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ТА МАРИНИ ЦВЕТАЄВОЇ:
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ ... 19*Підлісна Ольга Вікторівна, Симонова Альона Вікторівна*МОДЕРНІЗАЦІЯ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ ... 21*Кирпича Тамара Володимирівна*

МОРАЛЬНИЙ АСПЕКТ ТВОРЧОСТІ Р. Л. СТВЕНСОНА ... 23

Варнахович Дарья Сергеевна

ВЛИЯНИЕ ТРАНЗИТНЫХ ПРОСТРАНСТВ НА ОЗЕЛЕНЕНИЕ ГОРОДОВ БЕЛАРУСИ ... 25

Розділ третій**Економіка, юриспруденція, політика, публічне адміністрування***Олехнович Лариса Владимировна, Азарова Валерия Александровна*РИСКИ РАСЧЕТНЫХ ОПЕРАЦИЙ, ПРОВОДИМЫХ КОММЕРЧЕСКИМИ БАНКАМИ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ ИМИ ... 27*Каленчук Юлія Валентинівна*

АУТСОРСИНГ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ... 28

*Волкова Ольга Викторовна, Фаталиева Елизавета Васильевна*СТРАТЕГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ ... 30*Азарова Валерия Александровна, Олехнович Лариса Владимировна*УПРАВЛЕНИЕ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ В СОВРЕМЕННЫХ
УСЛОВИЯХ ... 32

Кирпита Тамара Володимирівна
Національна металургійна академія України

МОРАЛЬНИЙ АСПЕКТ ТВОРЧОСТІ Р. Л. СТІВЕНСОНА

Стаття присвячена моральному аспекту творів Р. Л. Стівенсона. Проаналізовано погляди письменника на проблеми моралі, його ставлення до моральних норм сучасної йому епохи, а також вплив релігійного виховання на світогляд письменника. Досліджено відображення поглядів Р. Л. Стівенсона на проблеми моралі, що турбували вікторіанське суспільство, у найбільш знакових творах письменника. Ключові слова: мораль, добро і зло, дуалізм, релігія.

Дослідники відзначають особливий інтерес Стівенсона до морального аспекту художньої творчості: «Увагу письменника, як правило, привертала книга, з яких можна було здобути певний моральний урок» [1; 25]. Саме тому, згідно з думкою О. О. Бельського, Стівенсона приваблювали твори Мередіта, Торо, Хезлітта, поезія Вітмена, «Досліди» Монтеня. Письменник хотів бачити у літературі ідеї, пов'язані з утвердженням добрих почуттів і добрих надій.

Для Стівенсона літературна творчість у більшій мірі залежить від глибини, розвиненості і свіжості художнього мислення письменника. Свідомість вікторіанців перевантажена загальноприйнятими науковими, моральними і соціологічними поглядами, які перетворилися в майже непрозорий фільтр, крізь який життєві враження можуть дійти до внутрішнього світу людини лише у спотвореному вигляді.

Важливим критерієм творчості для Стівенсона є «правда у мистецтві» («truth to the facts»), де першорядну роль грає моральний аспект. Правду в літературі він розуміє доволі незвично: художник завжди повинен бачити у житті світлі сторони і не має права відверто зображати зло. Література повинна бути високоморальною, пробуджувати добрі почуття у душі читача. Поряд із цим, як пише український дослідник І. В. Зборовець, «Стівенсон вважав, що письменник не дає готових життєвих рецептів, морально-етичних схем, скаменілих навек істин. Він формує особистість читача, спрямовує моральну роботу його душі...» [2; 188].

Про те, що Стівенсон основною функцією літератури бачить саме виховання, говорить також Ю. І. Крупнов: «Призначення мистецтва Стівенсон вбачав у тому, щоб показати можливості реального життя: завдання літератури – як найдієвішої форми мистецтва – у «вихованні самим життям» [3; 71].

Таким чином, головне призначення літератури Стівенсон вбачав у вираженні через художній образ можливостей людини, у підборі таких фактів і такій їх сюжетній побудові, щоб можна було показати високе і мужнє у людині, показати шлях до цього через драматичну ситуацію. У цьому Стівенсон вбачав моральну цінність літератури і її пряме призначення. Від цього повинен був залежати і метод художнього відображення дійсності і уявлення про типове не як про загальне і буденне, а як про належне і внутрішньо властиве самому життю, – «правдивий», як його називає сам Стівенсон.

У своєму поділі роману на пригодницький, драматичний і роман характерів Стівенсон виділив головне у їх призначенні – показати складність і суперечливість людського характеру, побудувати оповідь на таких обставинах, щоб викликати сильні емоції й високі думки у читачів.

Для вираження цієї поетичної побудови життя потрібна була не лише досконалість стилю, але і нова художня мова. Поки матеріалом слугували безпосередні спостереження за оточуючою дійсністю, пізнавальна задача могла бути вирішена через вираження свого особистого авторського ставлення до факту, ставлення, забарвленого ліризмом, чи, нарешті, просто через заперечення загальноприйнятого і банального.

Історичний роман Скотта спирався на просвітницький роман і жанрові досягнення готичного роману, такі як побудова інтриги, гострі сутички, сюжетні повороти. Унікальним літературним явищем його робила естетика історичного роману, розроблена Скоттом. Призначення історії, принцип художнього розкриття подій минулого В. Скотт убачав у доцільності історичного процесу. За Скоттом, історія об'єктивно, незалежно від злої чи доброї волі окремих людей має прогресивний характер. Багатогранний роман В. Скотта ніс у собі принцип, за яким вирішальне значення історичних подій і щастя окремих людей визначалось важливістю їх цілей. Тобто, категорія моральності лежить в основі організації його художнього матеріалу. Цей принцип був близький творчій задачі Р. Л. Стівенсона. З розвитком творчості Стівенсон не лише поглиблював і посилював його, але і підніс до ступеню основного художнього методу у романах «Викрадений», «Катріона», «Володар Баллантре», «Вір Гермістон» [3; 72-73].

Федоров О. О. виділяє наступні творчі принципи Стівенсона:

1. Літературна творчість значною мірою залежить від глибини, розвиненості і свіжості художнього мислення. Регламентуючому і респектабельному вікторіанському світогляду протиставляється «свіжий» дитячий погляд, який бачить речі у їх істинному значенні.

2. Увага Стівенсона до «чистого психологізму» – зображення душевних порухів, що виникли внаслідок гострої життєвої ситуації і виходять із самої глибини людської натури без будь-яких перешкод і перекручень.

3. Принцип «мужнього оптимізму» у житті та мистецтві: Стівенсон не визнає значення неприємних фактів для формування світогляду, вважаючи їх шкідливими.

4. Дуалістичне сприйняття світу. Життя Стівенсон розглядає як постійну боротьбу між добром і злом. Звідси уявлення про фатальну роздвоєність людської натури, яке найяскравіше знайде відображення у «Дивній історії доктора Джекілла та містера Гайда» та романі «Володар Баллантре».

5. Прийом двійництва підкреслює відчуття людини у процесі втрати нею тотожності емоційно-духовних і морально-соціальних начал. Причиною цього відчуження є, на думку Стівенсона, спотворення уявлень про етичні цінності у вікторіанській самосвідомості [4; 37].

Дьяконова Н. Я. наголошує, що уявлення про роздвоєність людської натури могло мати своїм витоком християнське вчення про душу, яка завжди була полем битви двох начал – добра і зла, божественного і диявольського, духовного і плотського. Досить прозоро така боротьба спостерігається у новелі «Маркгейм» [5].

«Дивна історія доктора Джекілла і містера Гайда» була закінчена у січні 1886 року. Тема двійника та двосвіття була для Стівенсона однією з найулюбленіших. Взагалі, можна сказати, що тема роздвоєння особистості, сполучення в одній людині вражаючих уяву крайнощів настільки цікавила Стівенсона, що він мовби програв її у двох варіаціях. Своєрідним етюдом повісті була написана разом з Хенлі п'єса «Церковний староста Броді» («Deacon Brodie», 1880), де використовується реальна історія про те, як усіма шанований червонодеревник Броді потрапив на шибеницю за те, що у нічний час, вільний від праць праведних, скоював зухвалі пограбування і крадіжки зі зломом. Подвійне життя поважного майстра відбивало уявлення Стівенсона про фатальну подвійність людської природи. Таке трактування людської душі могло виникнути зі взаємодії різнорідних факторів. Найважливішим було згадане вище християнське вчення про душу, що завжди є полем боротьби двох начал – божественного і диявольського, духовного і плотського, споконвічно гріховного і підлягаючого приборкуванню і придушенню. Кальвіністське виховання, отримане Стівенсоном, було згодом сильно відкориговане як природничо-науковим тлумаченням людини, що широко розповсюдилося після відкриттів Дарвіна, так і протестом проти «прийнятих», специфічно буржуазних понять про чесноту. Але до самого кінця кальвіністське уявлення про первородний гріх не залишало письменника і відбилося в його творах. У незакінченому трактаті «Lay Morals» («Світська мораль»), написаному в 1879, але опублікованому посмертно в 1896 році, Стівенсон відверто пише про силу чуттєвих потягів, речі, які респектабельність не дозволяє згадувати [6; 14-16]. З одного боку, він дивився на стосунки чоловіка та жінки зі спокійною терпимістю людини, яка володіє сучасним знанням свого часу; з іншого боку, усмоктаний з молоком матері кальвінізм – релігія, невід'ємна від трагічної історії його батьківщини, – змушував його внутрішньо страждати від власної нестриманості почуттів і вважати себе великим грішником. Внутрішня суперечливість автора відбилася і в «Дивній історії доктора Джекілла і містера Гайда». Ця суперечливість, у свою чергу, пов'язана з відчуттям письменника, що між мораллю офіційною і мораллю, яка реально існує на практиці, лежить величезна і глибока прірва. Якби суспільство не дивилося з таким лицемірним жахом на природні потяги і прагнення людей, їм не треба було б приховувати свої інстинкти і вчинки, не приходилося б заганяти глибоко усередину свої природні прагнення, що тим самим не приймали б перекрученої від постійного маскуванню форми. Відкидаючи офіційну мораль, Стівенсон вірить, що саме вона є причиною аморальності набагато більш небезпечної, ніж та, що засуджується суспільством. Від цих мотивів повісті Стівенсона недалеко до «Портрету Доріана Грея» Оскара Вайлда.

Джерела

1. Бельский А. А. Литературно-эстетические взгляды Роберта Луиса Стивенсона. Филологические науки. – 1979. №1. – С.23-29.
2. Зборовец И. В. Р. Л. Стивенсон о духовном формировании писателя и его нравственном долге. Литературная учеба. – 1987. № 3. – С. 184-188.
3. Крупнов Ю. И. Роберт Луис Стивенсон – жизнь и взгляды. Зарубежная литература. Ученые записки. – Т. 256, Вып.12. М., 1971. – С.70-73.
4. Федоров А. А. Идеино-эстетические аспекты развития английской прозы. – Свердловск, 1990. – 188 с.
5. Дьяконова Н. Я. Стивенсон и английская литература XIX века. – Ленинград: ЛГУ, 1984. – 192 с.
6. Stevenson R. L. Lay morals. – Project Gutenberg, 2002. – 173 p. URL: <http://public-library.uk/pdfs/7/322.pdf>. (Last accessed: 10.10.2020).